



Till
Myndigheten för nätverk och samarbete
inom högre utbildning, NSHU

**Nätverk för arbete med den nya utbildnings- och examensstrukturen
inom högre utbildning**

Projekt: Medicinska Fakulteterna/läkarutbildningen (5632321)

Karolinska Institutet översänder härmed en rapport över det arbete som bedrivits i nätverket för de medicinska fakulteterna i Sverige. Till rapporten bifogas en ekonomisk sammanställning.

Jan-Olov Höög
Projektledare
Dekanus Styrelsen för utbildning

Anna-Lena Paulsson
Kontaktperson
Bitr. Avdelningschef, Utbildningsavdelningen

Abstract

Karolinska Institutet has coordinated one of the NSHU-supported networks on the new higher education and degree structure in Sweden. The network comprised the medical faculties in Sweden and the aim was to share experiences, to disseminate the results of the work, to identify areas in which common solutions are needed and to implement the solutions in the respective organisations. The objective was to facilitate the mobility of students and to guarantee that a graduated student from a Swedish medical faculty is eligible to continue studying at another Swedish or foreign university. The network has worked in line with the aims and all the identified issues have been covered. In some cases the faculties have reached a common solution and yet in other, there still are differences in interpreting the rules and regulations which in the future might result in possible adjustments and alterations. The differences that exist between the faculties are not regarded as being an obstacle to the mobility of students between the degree levels. The participants have considered the work in the network to be of great value and have agreed to continue meeting once a year.

Syftet med nätverket

Nätverket har sökt om särskilt stöd från NSHU då man bedömer att de medicinska fakulteterna har specifika problem vid införandet av den nya utbildnings- och examensstrukturen med stor andel professionsutbildningar i kombination med generella universitetsutbildningar. Syftet med nätverket har varit att identifiera på vilka områden gemensamma lösningar behövs och att samtidigt implementera dessa i den egna organisationen. Syftet har också varit att ta del av varandras erfarenheter och sprida det arbete som påbörjats mellan de medicinska fakulteterna samt till andra universitet och högskolor. Målet har varit att studenter från en medicinsk fakultet i Sverige skall ha alla nödvändiga förutsättningar för att kunna fortsätta sina studier vid ett annat svenskt eller utländskt universitet. Nätverket skulle också bevaka den internationella utvecklingen på de berörda utbildningarnas område.

Deltagare i nätverket och antal möten

Samtliga medicinska fakulteter vid landets universitet har deltagit i arbetet (Lunds universitet, Linköpings universitet, Göteborgs universitet/Sahlgrenska akademien, Karolinska Institutet, Uppsala universitet, Umeå universitet). I nätverket har också studentorganisationerna vid de berörda fakulteterna inbjudits att delta. Karolinska Institutet har koordinerat nätverkets arbete. Nätverket inom de medicinska fakulteterna skiljer sig från de flesta övriga nätverk med stöd från NSHU på så sätt att det har en mer övergripande karaktär och inte fokuserar på en enskild utbildning/ ett enskilt ämne. Inom medicinområdet finns ett antal utbildningsspecifika nätverk, bl.a. inom logopedi, biomedicin, omvårdnad, biomedicinsk laboratoriemedicin, odontologi m.fl.

Arbetet har skett i form av nätverksträffar, varav den första ägde rum på Karolinska Institutet i augusti 2006. Med stöd från NSHU har sedan ytterligare två nätverksträffar ägt rum, båda som två-dagarsinternat i Sigtuna, i januari och oktober 2007. Mellan nätverksträffarna har information utbytts via en öppen webbsida, genom en epostlista och genom telefonkontakter. Antalet deltagare vid

mötena har varit runt 30 per tillfälle. På särskild anmodan från NSHU har varje fakultet uppmanats att sända minst en representant från läkarprogrammet. Vidare har nätverket uppmanat fakulteterna att skicka minst en studentrepresentant. Övriga deltagare har på olika sätt varit engagerade i Bolognaarbetet vid de medicinska fakulteterna. För att ge en utblick med avseende på Bolognaprocessen nationellt och internationellt har även till varje möte externa föredragshållare bjudits in. Till mötet i januari 2007 inbjöds kanslirådet vid Utbildningsdepartementet, Annika Pontén och till mötet i oktober vice rektor vid Lunds universitet och svensk bolognaexpert, Eva Åkesson. Vidare har Einar Lauritzen, Uppsala universitet, deltagit som koordinator för Nätverket för administrativa möjligheter och hinder.

Frågor som har behandlats inom nätverket – resultat som uppnåtts

Fastställande av kunskapsområde/huvudämne/huvudsakligt område

Fakulteterna har i stor utsträckning valt att använda de gamla huvudämnena som nya huvudområden. Detta medför att studenter som läser ett specifikt utbildningsprogram vid en medicinsk fakultet följer samma huvudområde som studenter som läser samma utbildningsprogram vid en annan medicinsk fakultet. För generella program på avancerad nivå finns i några fall specifika huvudområden på lärosätena.

Learning outcomes, fördjupning/progression

Hur fördjupning/progression skall beskrivas i en utbildning har diskuterats och information utbytt. Här har dock varje fakultet varit underordnad de beslut som respektive universitet har fattat, vilket har medfört att lösningarna för hur progression/fördjupning beskrivs och kategoriseras inom de olika fakulteterna skiljer sig åt.

Övergångsbestämmelser, bl a för nuvarande program som leder fram till generell examen på magisternivå, men även för yrkesexamen

Möjligheten att tillgodoräkna tidigare studier på t.ex. magisterprogram i en ny masterexamen har diskuterats och en samsyn har växt fram. Framförallt har frågan gällt tillgodoräknande av magisterkurser och magisterexamensarbete i biomedicin och logopedi för en masterexamen.

Utbud och inriktning på magister/masternivå

Samtliga fakulteter, med undantag av Göteborg, har startat nya utbildningsprogram med generell examen på avancerad nivå. Göteborg har valt att erbjuda fristående kurser inom huvudområden, som med stöd av rekommenderade studiegångar ska kunna leda till en examen. Samtliga övriga medicinska fakulteter har startat eller avser att starta masterprogram inom bl.a. folkhälsovetenskap, biomedicin och omvårdnad/arbetsterapi/sjukgymnastik m.fl. Några utbildningsorter planerar också att starta masterprogram i bioentreprenörskap. Inom logopedi pågår ett utvecklingsarbete mellan fakulteterna, så att man gemensamt ska kunna erbjuda kurser som leder fram till en masterexamen i logopedi. Sammanfattningsvis kan konstateras att fakulteterna väljer ett likartat utbud och att möjligheterna att samverka är goda. Fakulteterna har enats om att denna fråga ska utredas närmare.

Graderade betyg

Synen på graderade betyg skiljer sig åt mellan fakulteterna och någon samsyn har inte gått att uppnå. Den vanligaste skalan vid de medicinska fakulteterna är den 2-gradiga skalan U/G, men även den 3-gradiga U/G/VG förekommer. Vid KI är det också möjligt att, efter ansökan, använda den 7-gradiga skalan A-F som huvudskala. Även översättning av betygen till ECTS-skalan har diskuterats och även här finns skillnader i tillämpning. En nationell samordning är önskvärd!

Behörighet och urval till den avancerade nivån

Mellan fakulteterna, men också inom fakulteterna tillämpas olika urvalsförfarande för olika utbildningsprogram. Akademiska poäng är det avgörande urvalsinstrumentet för vissa utbildningar, medan andra har samlad bedömning och ytterligare andra även tillämpar intervjuer. Behörigheten till generella program på avancerad nivå, såsom folkhälsovetenskap och biomedicin skiljer sig något åt, men är inte av den omfattningen att det hindrar någon student som läst grundprogrammet vid en medicinsk fakultet att fortsätta på masternivå vid en annan medicinsk fakultet.

Engelsk benämning – läkar- och tandläkarexamen

På förfrågan från SUHF, Einar Lauritzen, enades fakulteterna om att ställa sig bakom förslag till ny benämning på läkar- och tandläkarexamen på engelska: Läkarexamen – Degree of Master of Science in Medicine och Tandläkarexamen – Degree of Master of Science in Dentistry.

Examensfrågor – professionsutbildningar

Frågan om generell examen på professionsutbildningarna har diskuterats ingående i nätverket. Fokus har framförallt legat på tre professionsutbildningar: läkare, specialistsjuksköterska och logoped. Frågan har bl.a. gällt om en yrkesexamen på avancerad nivå kan utgöra första examen vid utfärdande av masterexamen.

Läkare: Lund är den enda av de medicinska fakulteterna som erbjuder 15 hp projektarbete på grundnivå och därmed möjlighet att ta ut en kandidatexamen inom ramen för läkarutbildningen. Därmed kan man också utfärda en masterexamen efter fullgjort examensarbete på den avancerade nivån. Övriga fakulteter erbjuder för närvarande inget examensarbete på kandidatnivå inom ramen för utbildningen. Göteborgs universitet anger i sin examensordning att ”undantag från kravet på kandidatexamen eller motsvarande kan göras för den som har ... en yrkesexamen om minst 180 hp....”

Möjligheten att utfärda en masterexamen med läkarexamen som förstaexamen är fortfarande inte prövad vid någon fakultet.

Specialistsjuksköterska: Avnämarnas önskemål kontra akademins har diskuterats. Är det möjligt att kombinera hög akademisk nivå och högkvalitativ professionsutbildning inklusive ett examensarbete om 15 högskolepoäng på ett år? Ska kandidatexamen/motsvarande krävas för behörighet? Hur omfattande ska examensarbetet vara? Är det ett mål att kunna utfärda en magisterexamen tillsammans med specialistsjuksköterskeexamen? Efter olika initiala lösningar närmar sig nu fakulteterna varandra när det gäller behörighetskrav och examensarbetet, även om det fortfarande finns skillnader.

Logoped: Samtliga fakulteter i landet, med undantag av KI som ännu ej tagit ställning, har för avsikt att vid ansökan utfärda magisterexamen. Yrkesexamen till logoped utgör förstaexamen och ligger till grund för magisterexamen.

Forskarutbildning - tillgodoräknande från avancerad nivå

Möjligheten att tillgodoräkna kurser från masternivån i forskarutbildningen har diskuterats inom nätverket. De flesta medicinska fakulteter intar ställningen att relevanta kurser kan tillgodoräknas och att det är upp till examinator att besluta. Högskoleförordningen ger stöd för detta. Basen för behörighet är 4 år, det femte året ligger i gränslandet och ett examensarbete ska kunna utgöra en publikation i forskarutbildningen. Vid Linköping Universitet kommer kurser från masternivån inte att tillgodoräknas i forskarutbildningen. Det har också diskuterats vilket intresse som finns för tillgodoräknande om detta innebär att forskarutbildningens längd minskar. Det finns en oro bland studenterna för att forskarutbildningen kommer att förkortas om tillgodoräknande blir gängse.

Gemensamma forskarutbildningsprogram/ gemensamma examina

Möjligheten att delta i gemensamma forskarutbildningsprogram har diskuterats och det har konstaterats att deltagande i gemensamma program försvåras av att forskarutbildningen har olika längd i Europa, åtminstone om avsikten är att ge gemensam examen (double, multiple eller på sikt joint degrees).

Samlad annonsering - forskarutbildningen

Alla medicinska fakulteter har nu någon form av samlad annonsering, vilket upplevs som positivt då utbudet blir tydligare och handledaren får ett större urval. Vid Sahlgrenska akademin, Göteborgs universitet fattar dekanus beslut om antagning till utbildning på forskarnivå. Vid övriga medicinska fakulteter sker slutlig antagning på institutionen.

Internationell utveckling - omvärldsbevakning

Kanslirådet Annika Pontén deltog vid januarimötet och talade över temat Högskolereformen 2007 – främjar åtgärderna målen i Bolognadeklarationen? Som ansvarig för Bolognafrågor på utbildningsdepartementet gav Annika Pontén en lägesrapport – hur långt har Sverige kommit i Bolognaprocessen i ett internationellt perspektiv? Vilka frågor står på den nationella och internationella dagordningen? Vilka utmaningar står svenska universitet inför i samband med Bolognaprocessen?

Vid mötet i oktober deltog bolognaexpert och vice rektor vid Lunds universitet, Eva Åkesson. Evas Åkessons tema var Bolognaprocessen till 2010 och därefter. Eva redogjorde för aktuell utveckling på europeisk nivå och vilka frågor som finns på Bolognaagendan. Eva redogjorde också för den svenska situationen när det gäller Bolognaprocessen, bl.a. med avseende på den avancerade nivån.

Vid januarimötet diskuterades frågan om terminsavgifter för icke EU/EES-studenter och hur detta kan komma att påverka de medicinska fakulteterna. Jan-Olov Höög, Karolinska Institutet, presenterade Svenska Institutets samrådsgrupp för strategi för marknadsföring av högre utbildning.

Vid oktobermötet presenterade Anna-Lena Paulsson, Karolinska Institutet, en utredning som genomförts vid KI inom ramen för det tematiska nätverket

MEDINE. Syftet var att kartlägga läkarexamens formella benämningar samt översättning till engelska i samtliga EU-länder inklusive ansökarländerna samt att få en överblick över utbildningarnas längd och hur man förhåller sig till Bolognaprocessens tvåcykelsystem. Resultatet av utredningen visar att läkarutbildningens ramverk i Europa är mycket heterogent. Vidare att det finns en tendens, om än mycket svag, mot ett tvåcykelsystem för läkarutbildningen i Europa.

Analys av resultat i förhållande till syfte och mål

Redogörelsen ovan visar att nätverket har arbetat utifrån det syfte som fastställdes i ansökan. Samtliga frågeställningar i ansökan har behandlats. Informationsutbyte har varit en central beståndsdel i nätverkets arbete. De frågeställningar som behandlats visar att det finns vissa skillnader mellan fakulteterna och ett viktigt resultat av nätverkets arbete är att medvetenheten om detta har ökat avsevärt. I vissa fall är fakulteterna underordnade centrala beslut vid hemmauniversitetet och i dessa fall har nätverksarbetets resultat bestått i att tydligheten om var regelverket skiljer sig åt har ökat och att detta på sikt kan leda till anpassningar och förändringar där så bedöms nödvändigt. I andra frågor har fakulteterna kunnat diskutera sig fram till likartade lösningar. De skillnader som finns mellan fakulteterna bedöms inte utgöra något hinder för studenternas rörlighet mellan nivåerna. En student med examen från en svensk medicinsk fakultet bedöms ha alla nödvändiga förutsättningar för att kunna fortsätta sina studier vid ett annat svenskt eller utländskt universitet.

Erfarenheter från nätverksarbetet och fortsatt samverkan

Bolognaprocessen har som mål att till år 2010 skapa ett gemensamt område för högre utbildning, "*the European Higher Education Area*". På senare tid har man även börjat tala om "*2010 and beyond*". För Sveriges och svenska universitets del uppnåddes ett viktigt delmål 1 juli 2007 när den nya utbildnings- och examensstrukturen trädde i kraft. Härmed inte sagt att Bolognaprocessen är genomförd i Sverige och vid svenska universitet. För det medicinska fakultetsnätverket står det klart att en fortsatt samverkan är nödvändig. Kunskapen om varandras utbildningar och regelsystem, det kontaktnät som skapats genom nätverket och det förtroende som byggts utgör viktiga förutsättningar för det fortsatta samarbetet. De medicinska fakulteterna har ansett att arbetet i nätverket varit mycket värdefullt för den egna fakultetens "bolognaarbete" och att det är viktigt att träffas fakultetsövergripande för att diskutera frågor av detta slag, då dessa frågor inte hanteras i andra sammanhang. Samtliga fakulteter har samtyckt till fortsatta nätverksmöten en gång per år. I redogörelsen ovan har också några specifika områden identifierats där en närmare samverkan ska utredas, bl.a. möjligheten att samarbete kring utbildningar på avancerad nivå.